

Štíhla a mladá aj po desaťročiach

*Vyrástla v sedemdesiatych rokoch vo svahu
povyše ohybu jednej z donovalských ciest.*

*Typizovaná rodinná chata tatranskeho typu z čias
socializmu len zriedkavo inšpiruje súčasníkov
na rekonštrukciu. O zachovanie jej tvaru,
zmodernizovanie a presvetlenie sa pričínili dvojica
najpovolanejších. Ona architektka, on statik.*

VÝSTUP NA TERASU Zatiaľ
sa sem zo zatravnenej
plochy dvíhajú vysoké
stupne určené skôr na relax
ako chôdzu po schodoch.
„Čakáme, kým dozrie drevo
z vyrúbaného stromu, ktorý
ešte pred rokom ohrozoval
našu chatu. Potom v jej
strede doplníme terasovité
sedenie o drevené
hranoly. Máme amfiteáter
s výhľadom na najkrajší
obraz krajiny.“

TEXT MARÍNA UNGEROVÁ FOTO MIRO POCHYBA

SVETLO Z LESA Zasklená ocelová fasáda rozdeľuje a súčasne aj spája interiér a zalesnené okolie. Výplň zo skla a z kovu v celej ploche štítovej steny vytvára správne napätie v materiálovom a architektonickom kontraste k ostatnej stavbe. Čelná zasklená fasáda je akcentujúcim prvkom stavby, momentom, ktorý architektúru zo sedemdesiatych rokov posunul do súčasnosti, vrátil jej eleganciu, dal nový zmysel. Terajšie delenie priečelia je výsledkom architektonického návrhu, finančných a realizačných možností.

Oblé tvary piecky a rozprávkovo ladený dizajn mäčcia strochost priemyselne „zosnovanej“ zasklenej steny.

SPOLU S PIECKOU sa o tepelný komfort stará podlahové vykurovanie. Pod pieckou bezpečne slúži a opticky neruší podložka z tvrdého skla. Od fasády musí byť kozubová piecka v minimálnej vzdialenosti 60 cm kvôli tepelnej rozťažnosti konštrukcie priečelia.

1 K ČIERNYM STOLIČKÁM na terase by sa šikla jedna zelená, ako hovoria majitelia, no odtieň, ktorý by ladil s horou a ich predstavou, zatiaľ nenašli. **2** VAŇU ZAPUSTENÚ DO PODLAHY s výhľadom do zalesneného svahu si neodpustili. „Je síce kvôli vážnému trámu o niečo kratšia, no šírka je štandardne pohodlná a zostalo miesto na vykladanie nôh.“ **3** NAMIESTO ZÁBRADLIA majú sieť, aká zvyčajne slúži na športoviskách s nosnosťou do 250 kg. **4** „TEKUTÝ“ STOLÍK rovnako ako ten na terase svojou hmotou-nehmotou prevzdušňuje priestor. **5** AJ OKOLIE DOMU je pre majiteľov obytný priestor. „Nechceme tu postaviť nijaké ďalšie objekty, ba dokonca ani skládku dreva, ktoré by konkurovali výhľadom do prírody. Záhradný nábytok a drevo na vykurovanie ukladáme pod terasou alebo v pivnici.“

Chata je nominovaná na Cenu za architektúru CE ZA AR 2019.

„Susedné chaty rovnakého tvaru sú blízko tej našej. Chceli sme zachovať kontext a mierku! Vzťah nového alebo vynoveného citlivo prepojiť a pritom stavbu v súčasnom duchu otvoriť hore, miestu, ktoré nás sem pritiahlo.“

– Jana a Pavol, majitelia a autori rekonštrukcie

Donovalské smotánkovo ich neľahalo. Netúžili ani po prominentnom pozemku či blízkosti reštaurácií, zjazdovky alebo akejkoľvek komercie. Donovali im prirástli k srdcu skôr, ako prišli do módy. Jej starí rodičia tu vlastnili staršiu nehnuteľnosť. Obaja si šetrili peniaze, ešte kým pracovali v Dánsku. Nehnuteľnosť kupovali, kým ešte pôsobili v zahraničí neštandardným spôsobom. Videli inzerát na nete, miesto poznali, sami navrhli cenu a kúpa sa odohrala na diaľku. „Šlo nám o miesto, nie o konkrétnu chatu. Naše rozhodovanie bolo jednoduché.“ Väčšina ľudí, ktorá takúto chatu kúpi či zdedí, si povie, že jednoduchšie je zbúrať a postaviť niečo nanovo. Často ani nepomyslia na tvar chaty, na podobu ostatnej zástavby v okolí. Vidia len to svoje. Kto stavia, často zabúda na skromnosť a rešpekt k prostrediu. „Objem neznamená funkčnosť. Tú mu treba prisúdiť, premyslieť. Mnoho sa dá zabudovať, skryť, aby interiér slúžil, tešil, zachoval si priestrannosť. Hoci naša chata má podobnú úžitkovú plochu ako bežný panelákový byt, využitím jej objemu a podlahovej plochy vznikol celkom iný pocit priestoru.“ Ona navrhla architektonické riešenie chaty, on prepočítal statické namáhania konštrukcií a ujal sa funkcie stavebného dozoru. Uprednostnili lokálne materiály a firmy z regiónu.

Samu chatu najprv „rozobrali na súčiastky“. Celý skelet objektu drží rám v tvare písmena A. Sedlová strecha je nielen strechou, ale svojou konštrukciou určuje objem chaty, chráni ju aj tam, kde zvyčajne majú iné stavby zvislé steny. Strechostenám sa však museli zlepšiť ich izolačné vlastnosti, zachovalé vrstvy ozdraviť a vymeniť už nefunkčné časti. Našťastie plechová krytina bola pôvodne vyhotovená zo zdravého hrubého plechu, aký sa už v súčasnosti nevyrába. Novým gazdom ani na um neprišlo vymieňať ju za novú. Stačilo očistiť povrch. Zachovali aj doskovanie, ktoré namorili proti plesniam a hmyzu. Použili parozábranu, upevnili kúsok po kúsok tepelnú izoláciu z minerálnej vlny v hrúbke 20 cm. Jej jednotlivé moduly každých desať centimetrov vyviazali, len aby nemohli časom sadieť v strmom spáde strešných rovín. V podhľade sa šikminy strechy prezentujú výraznou štruktúrou OSB dosiek.

Palubovku v podstreší vybrali, až kým neostali len vážne trámy. Potom vytvorili v podstreší nočnú zónu. Kvôli inštalácii podlahového kúrenia pridali špeciálne fólie a vybrali si palubovku z masívu. Taká

má zvyčajne hrúbku 2,7 cm. Požiadavka v prípade podlahového kúrenia limituje hrúbku drevenej vrstvy na 15 mm. To spĺňajú laminátové podlahy. „Hľadali sme výrobcu podláh z masívu, kým sa nám nepodarilo objednať si dubové parkety hrubé len 14 mm priamo od slovenského výrobcu z neďalekého Ružomberka. Jednotlivé kusy parkiet do seba dokonale zapadli, výborne sa s nimi pracovalo. Škóry teraz vyvolávajú dojem, akoby boli len naznačené, a pritom sú výsledkom presnosti výrobcu. Drevená dubová podlaha sa tak prezentuje ako monolit. Tešíme sa, že u nás ľudia dokážu robiť kvalitne. Pán z ružomerskej firmy prišiel vyobliekaný v manažérskom, dôkladne nám vysvetlil postup a pritom sa k parketám správal ako k vlastným deťom. Na jeho radu sme povrch natreli špeciálnym SPA olejom, len v kúpeľni sme do škár pridali prievitné lepidlo určené do vlhkého a mokrého prostredia. Ani vyliatá voda sa k drevu nedostane!“ Aby sa v chate dalo bývať, museli vymeniť všetky rozvody elektriny, odpad, vodovodné potrubie. Postarali sa, aby k nim potiahli vodovodnú prípojku na vzdialenosť 250 metrov od obecného vodovodu. Keď sa do toho pustili, pridali sa aj susedia z okolitých chat. Náklady sa rozpočítali, všetci sú s novotou spokojní.

OSB luxus

„Architektka chcela mať všetky steny z OSB dosiek. Aby povrch stien vyzeral rovnorodo a hladko, tak sa po vytmelení brúsili spoje a celé plochy dosiek. Do tmelu sme primiešali piliny,“ objasňuje on a doberá si svoju manželku-architektku. Interiér chaty, napriek použitiu množstva dreva v podobe masívu na podlahách a OSB na väčšine povrchov, pôsobí ľahko a prirodzene. Vnútro chaty komunikuje s lesom cez zasklenú štítovú stenu. Opticky sa interiér otvoril prostrediu, v ktorom chata zapustila korene. Podarilo sa im byť doma a byť súčasne aj v lese. Ani zariadením interiéru a terasy sa tu nechce konkurovať rozmanitosti lesa. Tu sa vďaka odlišnej tektonike dreveného masívu a OSB dosiek ukazuje spôsob, akým možno s ľahkosťou aj vo veľkej miere použiť drevo v interiéri bez toho, aby sa nezdalo, že ho je priveľa.

„Interiér sme riešili v štýle loftu. V podstreší spíme, relaxujeme. Zóna so spálňou skrýva ďalší odkladací priestor s výklopmi a miesto na knihy, ktoré ešte rozšírime policami z plexiskla. Naše dievčatá sú ešte malé, tak tam zatiaľ spíme všetci. Hosťom ustieme v spoločenskej zóne, niekedy im prenecháme celú chatu.“

OSB DOSKY zariadili veľkú časť interiéru. „Prechádzajú z celých plôch stien, až vytvoria kuchynskú linku a sedací nábytok s odkladacími priestormi. Za nimi, pri zadnom vstupe do chaty, je ukryté aj technické zázemie a šatníková skрина.“ Návštevník by nečakal, kde všade možno objaviť odklapy, výklopy a výsuvy odkladacích priestorov. OSB vstavaný nábytok spolu s OSB strešnými podhládmi vytvorili zdanie monolitu. Len voľne stojace alebo na kolieskach pojazdné moduly si majitelia priviezli ako spomienku zo svojej profesionálnej a životnej etapy v Dánsku.

Kto tu býva?

Architektka Jana Štofán Styková s manželom Pavlom Štofanom a ich dve dcéry zamilované do svojho donovalského domova.